

2014-2015 öğretim yılında Bilkent Fen Fakültesi'ne başlayan öğrencilere yaptığım "Hoşgeldiniz" konuşması.

Ben Sinan Sertöz, Fen Fakültesi dekanı adına 2018 yılı mezunlarımıza hoş geldiniz diyorum.

Üniversiteye girme isteği gösteren bir buçuk milyon öğrenci arasından sıyrılıp buraya geldiniz. Artık yarış bitti, hayat başlıyor. Gerçek hayata hoş geldiniz.

Lise yılları boyunca test çalışmaktan başka bir şey yapmadığınız için üniversite tercihleri yaparken de çoğunuz bilerek karar verecek bir bilgi ve tecrübe alt yapısına sahip değildiniz.

Muhtemelen seçtiğiniz bölümü de siz seçmediniz. Aldığınız puana bakıp rehber öğretmeninizi seçti. Ama o şimdi burada değil. Hiç de gelmeyecek. Onun yerini alacak kimse de yok ve olmayacak. Siz mezun olurken notlarınıza bakıp size iş seçecek birisi de olmayacak. Siz artık tek başınasınız. Gerçek hayata tekrar hoş geldiniz.

Şimdi buradasınız ve acaba doğru karar verdim mi diye kendinize soruyorsunuz. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki hayatta zaten doğru karar diye bir şey yoktur, verdiğiniz kararın doğru çıkmasını sağlamak için gösterdiğiniz çaba vardır. O çabayı göstermezseniz hiç bir karar kendi kendine doğru çıkmaz.

Bu çaba ne tür bir çabadır?

Beraber geçireceğimiz dört yılın sonunda "Evet kararım doğruymuş" demeniz için bu dört yılı nasıl geçirmeniz gerekiyor?

Bu yönde en önemli iş kendinizi ve öğrendiklerinizi hayatın içinde bir perspektife oturtmanızdır. Bunun için önce kendi bölümünüzün konularının fen fakültesinin diğer bölümlerinin konularıyla nasıl ilişki içinde olduğunu araştırın. Diğer bölümlerden arkadaşlar edinin. Onların neler öğrendiğini, sizin neler kaçırdığınızı öğrenin. Ve o yeni bilgileri kaçırmayın.

Artık ders çalışmak diye bir kavram yok; onun yerine öğrenmek ve bilim yapmak kavramları var. Öğrenmeye çalışırken bir şeyi anladığınızı hissettiğinizde heyecandan sizi ateş basmıyorsa, odadan dışarı fırlayıp karşınıza ilk çıkan yabancıya "Biliyor musun nasıl oluyormuş" diye anlatma isteği duymuyorsanız,

biraz daha çalışın. Henüz öğrenmediniz.

Ve üniversitede fen fakültesinden başka fakülteler olduğunu farkedin. Diğer fakültelerden arkadaşlar edinin, seçmeli dersler alın. Başka fakültelerin öğrencileriyle konuşurken birbirinize anlatacak ne çok şeyin olduğunu hayretle göreceksiniz.

Kütüphanede sizin bölümün kitaplarının olduğu raflardan başka raflar olduğunu keşfedin. Hatta kütüphanede sizin hep kullandığınız katın dışında başka kitap katları ve hatta başka bir blok olduğunu farkedin. Rastgele bir kitap alıp, bir insanın bu kitabı yazmak için neden yıllarca çalıştığını, bu isteği nereden bulduğunu anlamaya çalışın.

Unutmayın ki 14. yüzyılda, Rönesans insanı denen kişi, aynı zamanda doktor, mimar, besteci, şair ve fenciydi. Zamanının bilinebilecek tüm bilgilerine sahipti. Zamanında yazılmış her kitabı muhtemelen okumuştun.

Zaman içinde bu bilgiler çoğalınca bir kişi tek başına hepsini bilemez oldu. İhtisaslaşma başladı. Ama dikkat edin, bilgiler bölünmedi, insanlar bilginin sadece bir kısmını bilebilir durumda kaldılar. O bilgiler yumağı hâlâ tek bir bütün. Hâlâ bilim de sanat da aynı bilgi yumağının birer parçası. Bunu görebilmek için diğer fakültelerden arkadaşlar edinin.

Hayatın bütünü gözden kaçırırsanız mutsuz olursunuz. Sadece kendi bölümünüze kapanıp kalırsanız, er veya geç hocalarınızı koridorda durdurup "Bu bir sürü teknik dersi bize niye anlatıyorsunuz? Ne işimize yarayacak bunlar?" demeye başlarız. Ve sonunda, o karikatürlerde gördüğünüz huysuz, geçimsiz, asık suratlı profesörlere dönersiniz. Oysa hocalarınıza bir bakın ne kadar mutlular ve yüzleri gülüyor. Bir bildikleri var. Yaptıkları işin önemli olduğunu ama bu önemin yapılan işin kendine özgü değerinden değil, hayatın bir parçası olmasından geldiğini biliyorlar. Bu bilgiye siz de ulaşın.

Ders dışında sosyal dayanışma programlarında gönüllü olun. Öğrenci derneklerinde hayatın bir modelini, hiç tanımadığınız kişilerle yaşayın. Mutlaka spor yapın. Seminerlere katılıp dinleyin. Seminerlerde anlatılanları anlayın demiyorum. Ben hâlâ pek çok semineri anlamam, ama çok yararını görürüm. Zaten seminerlere gidip kurupasta yemeden, çay ve kahve içmeden fenci olunmaz.

Burada bir öğrenci olarak yapacağımız en büyük hata lisedeki çalışma alışkanlıklarınızı burada sürdürmek olacaktır. Şöyle düşünün. Uçaktan paraşütle atladınız. Çok başarılı bir iniş yaptınız. Şimdi sırtınızdaki paraşütü atıp, spor ayakkabılarınızı giyip koşmaya başlamanız gerekiyor. O paraşüt artık size bir yük. Oysa az önce hayatınızı o kurtarmıştı. Hayatta bazı şeylerden ayrılmayı bilmek gerekir. Bir zamanlar kullandığınız biberonu nasıl zamanı gelince bıraktıysanız, sizi buraya getiren çalışma alışkanlıklarınızı da şu andan itibaren unutmamız gerekiyor.

Fen fakültesinde *çalışmak* demek, doğru cevabı kabul edilebilir bir sıklıkla tahmin etmek değildir. Size sınavlarda zaten yüzlerce soru sorup en çok kim doğru cevabı işaretleyecek diye bakmayacağız. Pek çok sınavda size sadece dört soru sorulacak. Sorular da genellikle “Böyle olduğunu gösterin” şeklinde olacağı için cevap zaten orada olacak. Sizin bir fenci olarak konuya nasıl yaklaştığınız ölçülecek ve size daha iyi olmanız için tavsiyede bulunulacak. Bazen sınavda size öğretmediğimiz bir konuyu sanki öğretmiş gibi soracağız. Bir fenci olarak bu bilinmeyen karşısında doğru tavrı koyabilecek misiniz, yoksa uydur kaydır bir cevap yazıp kaçacak mısınız, ona bakacağız ve doğru tavrı aktarmaya çalışacağız. O yüzden tüm sınav kağıtlarınızı görün ve hocanızla konuşun. Burada kaç aldığınız değil, fenci olma yolunda ilerleme kat edip etmediğiniz önemli olacak.

Sırtınızdaki paraşütü atıp, spor ayakkabılarınızı giyip koşmaya başlarsanız 2018 yılında sizi mezun edip göndereceğiz. Paraşütünüz sırtınızda koşmaya inat ederseniz yedi yıl sonra hâlâ burada olacaksınız ve biz sizden nasıl kurtulacağımızı düşünüyor olacağız.

Bizimle geçireceğiniz bu dört yıl sizin hayatınızın en önemli dört yılı olacak. Kimliğinizi burada oluşturacaksınız. Lise yıllarında yaşayamadığınız gençliğinizi burada yaşayacaksınız. Muhtemelen eşinizi, ve kesinlikle işinizi, burada belirleyeceksiniz. Bunların gerçekleşmesi için yeni spor ayakkabılarınızı giyip çok koşmanız gerekecek. O paraşütü atacaksınız.

Ama koşarken hayatta bir amacınız olmalı. Amaçsız koşarsanız bir yere varmazsınız. Rotası olmayan bir yelkenliye hiç bir rüzgarın yararı olmayacaktır. O rotayı belirledikten sonra da tüm zamanınızı hedefe varmak için kullanacaksınız. Biz buna çok çalışmak diyoruz. Çalışmadan, sadece zekanızla bir şeyler başarmaya niyet etmeden önce düşünün: geçmişte sizin kadar zeki ne

çok fenci yaşıadı. Onların sadece zekalarıyla bulamadığı sonuçları muhtemelen siz de sadece zekanızla bulamayacaksınız. Ama onların çağında bilinmeyen yeni teknikleri öğrenerek onların yapamadıklarını yapabilirsiniz. Bu yeni teknikleri öğrenmek ve kullanacak derecede anlamak için çok çalışmalısınız. Alet işler, el övünür derler. Sizin aletleriniz de eski fencilerin bilmediği yeni teknikler olacak ki bunların bir kısmını da zaten siz kendiniz geliştireceksiniz.

Sonuç olarak hayatınızın amacını ve anlamını belirlemek için doğru yerdesiniz. Mükemmellikten başka bir kriteri kabul etmeyin. Doğanın kanunlarını ısrar, istek ve bu ilk günkü heyecanınızla durmadan araştırın. Okulun kütüphanesini, laboratuvarlarını ve hocalarını yoğun bir şekilde kullanın. Dört yıl sonra siz mezun olacaksınız, onlar burada kalacak. Burada olduğunuz sürece onları kullanma şansızı iyi değerlendirin.

“Evet doğru kararımış, iyi ki fenci olmuşum” dediğiniz gün kendinizi diploma töreninizde bulacaksınız. Yerinize en büyük rakipleriniz, genç kuşaklar geliyor olacak!

Mezun olduktan sonra büyük işler başardığımızda sizinle gurur duyacağız ve “Onu biz yetiştirdik” deyip kendimize pay çıkaracağız. Başarısız olursanız, adınızı bile hatırlamadığımızı söyleyeceğiz. Okulun adının size kattığından daha fazlasını sizin okulun adına katacağımızı umuyor ve bekliyoruz.

2018 yılı mezunları olarak sizlere tekrar hoş geldiniz diyorum. Yolunuz açık olsun.

Ali Sinan Sertöz
5 Eylül 2014